

[dokument-vyskov-oblgac-donati-na-armyu-1657124.html](https://www.oecd-ilibrary.org/sites/510a82b5-en/index.html?itemId=/content/component/510a82b5-en) Дата звернення: 22.05.2024.

10. Розвиток цифрового урядування: Україна. OECD iLibrary. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/510a82b5-en/index.html?itemId=/content/component/510a82b5-en> Дата звернення: 24.05.2024.

11. Halachmi, A., Greiling D. Transparency, E-Government, and Accountability: Some Issues and Considerations. Public Performance & Management Review 36, no. 4 (2013): 562–84. <http://www.jstor.org/stable/23484740>.

12. Kniazieva, T., Kazanska, O., Orochovska, L., Tsymbalenko, Y. & Dergach, A. (2023). Analysis of the Impact of Digitalization on the Quality and Availability of Public Services in Ukraine – A Comparative Approach with Insights from Estonia. Statistics, Politics and Policy, 14(3), 375-398. <https://doi.org/10.1515/spp-2023-0012>

13. Path Towards E-Governance in Ukraine. E-Governance Academy. URL: https://ega.ee/success_story/path-towards-egovernance-ukraine/ Дата звернення: 24.01.2024.

14. Bolin, G., & Ståhlberg, P. «Mediating the Nation-State: Agency and The Media in Nation-Branding Campaigns». International Journal Of Communication, 9, 19. URL: <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/3557/1471> Дата звернення: 28.05.2024.

15. Trembita Data Exchange Solution in Ukraine. E-Governance Academy. URL: https://ega.ee/success_story/trembita-data-exchange-solution-in-ukraine/ Дата звернення: 28.05.2024.

АНЖЕЛІКА ВАРЕНБУД

студентка третього курсу освітньої програми
«Суспільне і приватне врядування», НаУКМА

ВИКЛИКИ ТА РИЗИКИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Ключові слова: аграрна сфера, війна, повоєнне відновлення, виклики, ризики.

Метою дослідження є проаналізувати існуючі виклики та ризики, які перешкоджають розвитку аграрного сектору України в умовах російсько-Української війни та визначити способи для їх запобігання та мінімізації.

Виклад основного матеріалу.

Щодня Україна змушена стикатися з новими ризиками, які виникають через російське повномасштабне вторгнення та наслідків, що випливають з цього. Тимчасово окуповані території, пошкоджена та замінована земля, блокування кордонів, обмеження морських шляхів, бойові дії на окремих територіях, пошкодження інфраструктури, зниження врожайності порівняно з 2021 роком створили багато проблем, які серйозно впливають на стан агробізнесу в країні.

Авжеж, основним ризиком для країни є втрата територій, на яких функціонувало та розвивалось сільськогосподарське виробництво. Наслідком такої проблеми є неминуча втрата виробництва, що є достатньо впливовим для країни. Взагалі, Україна завжди займала важливе місце у світовому аграрному секторі, що підтверджується даними Міністерства сільського господарства США за 2019-2020 роки [1]. Але, через повномасштабну війну, Україна втратила значну частину своєї території. За розрахунками Української природоохоронної групи, зона ризикового сільського господарства, де недоступні землі або неможливо провести посівну кампанію, становить 202600 кв.км, що складає близько 34% загальної площі суходолу України. Наразі 110053 кв.км оброблюваних земель перебувають у зоні ризикового сільського господарства, що складає понад 30% всіх оброблюваних земель в країні [2]. Через це, виробництво зернових культур зменшилося на 37% порівняно з 2021 роком і складає приблизно 53,9 млн тонн, а виробництво олійних культур зазнало скорочення на 24% і становить 17,5 млн тонн [3], [4].

Крім того, ще одним значним та впливовим ризиком є заміновані та пошкоджені поля. Тому що в таких обставинах, навіть при деокупації полів, проблема підвищення виробництва не вирішується, через неможливість проводити там вирощування врожаю.

Також, на жаль, війна завжди несе за собою ризики руйнування інфраструктури та зменшення робочої сили. І зараз, це великий виклик, з яким стикається країна. Під час масованих обстрілів, багато інфраструктури, яка

Стійкість екосистеми суспільного врядування: політика та комунікації

пов'язана з аграрним сектором руйнується, а саме: техніка, сховища для пшениці, пароплави, потяги для перевезень та чимало іншого. Через це, очевидно, виникають фінансові збитки, проблеми з перевезенням та зберіганням продукції, перенесенням строків виробництва та інші труднощі. І кожного дня є ризик втратити людей, які можуть загинути на фронті, або під час масованих ударів та обстрілів. Або багато людей зараз виїжджають з країни для того, щоб зберегти своє життя та бути в безпеці. Все це дуже скорочує обсяг дієздатної робочої сили, яка дуже важлива для аграрного бізнесу.

Зі скороченням виробництва, з'являється ще один неминучий ризик – зниження експорту. З початку війни обсяг експорту знизився, особливо, через блокування морських портів російськими військами та польсько-українського кордону через виникнення погіршених умов для польських фермерів. У 2022 році експорт зернових культур зменшився на 24%, до 38,4 млн тонн, олійних культур – на 7,9 млн тонн, рослинних олій – на 4,6 млн тонн. Однак, після 2 років війни були створені альтернативні маршрути через західні кордони й «зерновий коридор», що полегшує ситуацію та покращує результати. На жаль, додаткові обмеження на кордоні з Польщею ускладнюють ситуацію, бо це достатньо популярний та зручний шлях для постачання української пшениці. Але представники влади обох країн постійно проводять перемовини, та намагаються знайти компромісне рішення.

Проблеми з логістичними шляхами, та зменшення виробництва приводять до збільшення вартості виробництва, оскільки перевозити продукцію становиться набагато складніше та дорожче, конкуренція залишається, витрати на вирощування, виробництво збільшуються, а ще виникають додаткові витрати на відновлення інфраструктури, земель тощо. Через це, є ризик втрати малих фермерів та підприємств на ринку аграрного бізнесу, та зростання монополії.

Всі ці ризики достатньо впливові та небезпечні для розвитку аграрного бізнесу. Але є декілька способів, як їх мінімізувати. По-перше, знаходити нові технології та налагоджувати більше альтернативних логістичних шляхів.

Наприклад, Україна вже почала впроваджувати нові технології. З'явилися нові автоматизуючі механізми, GPS-навігації, які використовуються на полях. Вони відповідають за контроль над процесами, включаючи обробку землі, посів, та збір урожаю. Також використовуються дрони для визначення основних ділянок зі шкідниками та їх локальної обробки. Крім того, вони витрачають менше палива і допомагають підвищити врожайність. Безпілотники теж іноді використовують, як помічників. Вони спрощують процес збору врожаю та нагляд за тим, як довго його зберігають на полях. Використання цих технологій дозволяє штучно висушувати зерно, залишаючи його на полі до часу збору для транспортування [5]. Крім того, необхідним пунктом для концентрації є розглядання та впровадження найбільш прийнятних технологій для розмінування полів та відновлення ґрунтів. Як було згадано вище, Україна вже знайшла альтернативні логістичні шляхи, зараз потрібно зосередитись на тому, щоб запобігти конфліктів на кордоні з Польщею, налагодити робочі шляхи, створити й розвинути торговельні угоди.

Крім того, держава може виділити допоміжне фінансування для малого та середнього бізнесу, продумати програми для підтримки та стимулювання зростання обсягів виробництва, та зменшити податкові системи.

У додаток до цього, можна розробляти та просувати нові освітні програми для підвищення майбутньої робочої сили. Та продумати заходи для залучення та приваблення робочої сили з України та інших країн. Також, зараз багато процесів, які б раніше потребували людських ресурсів, замінюються цифровими технологіями, тому розглядання таких варіантів можуть бути гарною альтернативою.

Висновки. Отже, зараз Україна постійно стикається з викликами та ризиками, пов'язаними із російським вторгненням. Ці ризики призводять до значного зменшення виробництва, підвищення вартості виробництва, загрози втрати конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Однак існують шляхи мінімізації цих ризиків. Впровадження новітніх технологій в аграрній сфері,

налагодження альтернативних логістичних шляхів та використання цифрових рішень можуть допомогти збільшити ефективність виробництва та знизити витрати. Попри виклики, Україна має потенціал подолати ці труднощі за умови належного планування, впровадження ефективних стратегій та співпраці з міжнародними партнерами.

Список використаних джерел

1. Процаликіна А. М., Петренко Т. С. Місце України на світовому ринку продукції АПК. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/11_2018/6.pdf
2. Майже третина українських полів може бути незасіяними або недоступними. UNCG. website URL: <https://uncg.org.ua/a-third-ua-crops/>
3. Рік війни в цифрах для агросектору. UCAB. website URL: https://www.ucab.ua/ua/pres_sluzhba/novosti/rik_viyni_v_tsifrakh_dlya_agrosektoru
4. Аграрний бізнес, металурги, ІТ, хімія та інші: як справи в гігантів української економіки. URL: <HTTPS://WWW.EPRAVDA.COM.UA/PUBLICATIONS/2022/06/6/687837/>
5. Успішна релокація бізнесу. Реалісти techno yizhak droneua kyivstar. website URL: <https://hub.kyivstar.ua/videocasts/realisty-techno-yizhak-drone-ua-kyivstar-uspishna-relokacziya-biznesu>

МАРІЯ ВЛАСОВА

студентка другого курсу освітньої програми
«Суспільне і приватне врядування», НаУКМА

ЕНЕРГЕТИЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ: РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ РОЗИТКУ

Метою дослідження є проаналізувати енергетичну політику України в умовах повномасштабного вторгнення та виявити основні ризики та загрози для розвитку енергетичного сектору.

Ключові слова: енергосистема, енергетична політика, енергетична стратегія, електроенергія, енергетичний тероризм, розподілена генерація електроенергії, когенерація.